

Wat is de plaats van dienst?

Per 1 januari 2010 verandert de wetgeving omtrent de plaats van dienst. Door de wijziging wil men bewerkstelligen dat concurrentievervalsing door tariefverschillen tussen EU-lidstaten wordt voorkomen. Op de huidige hoofdregel – diensten zijn belastbaar in het land waar de dienstverrichter is gevestigd – bestaan namelijk vele uitzonderingen en dat leidt tot discussies als de dienstverrichter en afnemer in verschillende staten zijn gevestigd.

Een Italiaanse ondernemer die een dienst afneemt van een Nederlander wordt bij voorkeur liever niet geconfronteerd met Nederlandse btw. De Italiaanse ondernemer kan de Nederlandse btw wel weer terugvragen bij de Nederlandse Belastingdienst, maar dat levert hem veel administratieve rompslomp op. Tevens moet vaak lang op het geld worden gewacht waardoor een financieringsnadeel ontstaat. De Europese Commissie heeft dan ook in 2008 besloten om deze btw-regels per 1 januari 2010 aan te passen. Een ondernemer die diensten verricht in het internationale verkeer en/of btw terugvraagt in andere EU-landen krijgt te maken met deze (ingrijpende) wijzigingen. De administratieve systemen moeten op tijd aan deze wijziging worden aangepast.

Huidige regel

Op basis van de huidige regel zijn diensten belastbaar in het land waar de dienstverrichter is gevestigd. Dit is de hoofdregel en hierbij maakt het niet uit of de dienst wordt verricht aan een andere ondernemer of aan een niet-ondernemer (bijvoorbeeld een particulier). Op deze hoofdregel bestaat wel een aantal uitzonderingen zoals bijvoorbeeld voor intellectuele diensten. Hierbij moet gedacht worden aan bijvoorbeeld adviesdiensten, licentieverstreking en verzekeringsdiensten. Deze zijn belast daar waar de afnemer (ervan uitgaande dat het een btw-ondernemer betreft of een niet in de EU-woonachtige particulier) is gevestigd. Zo geldt bij intellectuele diensten die worden verricht aan EU-ondernemers dat de heffing van btw wordt verlegd naar de afnemer. Hiermee wordt voorkomen dat de dienstverrichter zich voor de btw moet registreren in alle landen waar een afnemer is gevestigd. De afnemer van de dienst moet door verlegging de btw in zijn aangifte aangeven als verlegde btw. Indien de afnemer recht heeft op aftrek van btw, kan de afnemer deze direct in dezelfde btw-aangifte aftrekken.

Nieuwe regelgeving

Volgens de nieuwe hoofdregel is de plaats van dienst de plaats waar de afnemer van de dienst is gevestigd. Als de dienstverrichter en de afnemer in verschillende landen zijn gevestigd, is de verleggingsregeling van toepassing. De oude hoofdregel blijft van toepassing als een particulier of een rechtspersoon zonder btw-nummer de afnemer van de dienst is. Dus samenvattend kent de nieuwe regeling voor het vast-

stellen van de plaats van dienst twee hoofdregels:

- een hoofdregel voor diensten die worden verricht aan andere btw-ondernemers (business to business) – plaats van dienst is daar waar de afnemer van de dienst is gevestigd;
- een hoofdregel voor diensten die worden verricht aan niet-ondernemers (business to consumers) – plaats van dienst is daar waar de dienstverrichter is gevestigd.

Helaas blijven er in 2010 nog steeds uitzonderingen op de hoofdregel(s). Tevens zal in de periode van 2010 tot 2015 nog een aantal van deze uitzonderingen worden gewijzigd.

Uitzonderingen business-to-business diensten

Voor een aantal business-to-business diensten gelden voor de heffing van btw andere regels.

Onroerende zaken

Diensten met betrekking tot onroerende zaken zijn belast daar waar de onroerende zaak is gelegen. Tevens vallen hieronder diensten door makelaars in onroerende zaken.

Culturele, artistieke diensten, enzovoort

Culturele, artistieke, sportieve, wetenschappelijke, onderwijs-, vermakelijkheids- of soortgelijke activiteiten worden verricht waar de activiteiten feitelijk plaatsvinden. Vanaf 2011 zullen deze diensten ook onder de nieuwe hoofdregel vallen, met uitzondering van het verlenen van toegang tot deze evenementen.

Personenvervoerdiensten

De plaats van personenvervoerdiensten is de plaats waar de vervoersdienst plaatsvindt, dit naar verhouding van de afgelegde afstanden. Hier is dus geen verandering ten opzichte van de huidige regeling.

Verhuur van vervoermiddelen

Onder de nieuwe regeling is voor kortdurende verhuur van een vervoermiddel de plaats waar het vervoermiddel daadwerkelijk ter beschikking van de afnemer wordt gesteld de plaats van dienst. Onder kortdurende verhuur wordt verstaan: het ononderbroken bezit of gebruik van het vervoermiddel gedurende een periode van maximaal 30 dagen,

waarbij voor schepen een termijn van maximaal 90 dagen geldt. Als er geen sprake is van kortdurende verhuur, dan geldt de nieuwe hoofdregel. Met andere woorden, als een Nederlandse ondernemer een auto huurt in Italië voor een periode van drie maanden dan is de dienst belast in Nederland en wordt de heffing verlegd naar de Nederlandse ondernemer.

Restaurant- en cateringdiensten

Restaurant- en cateringdiensten zijn vanaf 2010 belast op de plaats waar die diensten daadwerkelijk worden verricht. Dus, een Nederlandse btw-ondernemer die in Italië in een restaurant gaat eten, krijgt Italiaanse btw in rekening gebracht. Het is logisch dat voor restaurant- en cateringdiensten een uitzondering wordt gemaakt, gelet op de nieuwe hoofdregel. Op deze uitzondering geldt helaas nog een uitzondering: worden restaurant- en cateringdiensten verricht voor verbruik aan boord van een schip, vliegtuig of trein dan is de dienst belast in het land van vertrek van het passagiersvervoer. Als een afnemer de trein neemt van Nederland naar Engeland dan is zijn kopje koffie belast met Nederlandse btw. Op de terugreis is zijn kopje koffie belast met Engelse btw!

Uitzonderingen business-to-consumers

De uitzonderingen genoemd voor business-to-business diensten gelden ook voor diensten die worden verricht aan niet-ondernemers. Daarnaast gelden voor business to consumers nog een aantal specifieke uitzonderingen:

- diensten door tussenpersonen;
- intracommunautaire goederenvervoerdiensten;
- met vervoer samenhangende activiteiten en expertises en werkzaamheden met betrekking tot roerende zaken;
- intellectuele diensten;
- langs elektronische weg verrichte diensten.

Tegengaan concurrentievervalsing

Door de wijziging wil men voorkomen dat er concurrentievervalsing door tariefverschillen tussen lidstaten optreedt. Op basis van de huidige regel zijn diensten belastbaar in het land waar de dienstverrichter is gevestigd. Het gevolg hiervan is dat de dienstverrichter vaak lokale btw in rekening moet brengen. Afnemers kunnen deze btw niet terugvragen via hun eigen btw-aangifte maar moeten een zogenoemd 8e of 13e richtlijn teruggaafverzoek indienen. Deze teruggaafverzoeken moeten per land worden gedaan en dit kan behoorlijk wat administratieve lasten met zich meebrengen. Tevens levert het een financieringsnadeel op, omdat vaak lang op het geld moet worden gewacht. Met de invoering van de nieuwe regelgeving wordt dit alles voorkomen door in veel gevallen de verleggingsregeling toe te passen. Dit kan als bij business-to-business diensten de hoofdregel, dienst belast daar waar de afnemer is gevestigd, van toepassing is.

Periodieke opgaaf

Per 1 januari worden de regels voor het vaststellen van de plaats van dienst een stuk eenvoudiger. Echter deze vereenvoudiging brengt ook administratieve verplichtingen met zich mee:

- er moet periodiek opgaaf worden gedaan van de diensten

die zijn verricht aan afnemers met een btw-identificatienummer in een andere lidstaat. In de periodieke opgaaf moeten het eigen btw-identificatienummer, het btw-identificatienummer van de afnemer en het totaalbedrag van de verrichte diensten per afnemer zijn opgenomen;

- het administratieve systeem moet worden aangepast aan de nieuwe regels.

Deze periodieke opgaaf is vergelijkbaar met de Opgaaf intracommunautaire leveringen die ondernemers ieder kwartaal moeten indienen.

Naast administratieve verplichtingen brengt 2010 ook een administratieve vereenvoudiging! Buitenlandse btw kan door EU-ondernemers worden teruggevraagd in hun eigen lidstaat. Een Nederlandse btw-ondernemer kan in Nederland elektronisch het teruggaafverzoek indienen om de Italiaanse btw terug te vragen die aan hem in rekening is gebracht.

Wat te doen?

Begin op tijd met het aanpassen van de organisatie om de overgang soepel te laten verlopen. Hiermee wordt voorkomen dat extra kosten moeten worden gemaakt of dat onnodig btw moet worden betaald. Die tijd is ook nodig om de (IT-) systemen aan te passen. Hieronder een aantal tips en zaken waarmee men alvast kan beginnen:

- in kaart brengen internationale diensten;
- bekijk de ingekochte diensten. Vanaf 2010 kunnen de meeste internationale diensten zonder btw worden ingekocht;
- pas uw btw-codering aan;
- check of uw organisatie (met weinig inspanning) een listing voor internationale dienstverlening kan verzorgen;
- controleer of na 2010 btw-teruggaven moeten worden ingediend in het buitenland en welke codes hieraan moet worden toegekend;
- laat bij twijfel een specialist controleren of de organisatie klaar is voor de nieuwe regelgeving.

Conclusie

Het is niet verstandig af te wachten tot de gewijzigde regelgeving omtrent plaats van dienst op 1 januari 2010 wordt ingevoerd als u internationale diensten verricht. Door op tijd met de voorbereiding te beginnen, wordt onnodig verspilling van tijd en geld voorkomen. Tevens vindt per 1 januari 2010 de teruggaaf van buitenlandse btw niet meer plaats via een 8e Richtlijnverzoek, maar via de eigen Belastingdienst door middel van een (elektronische) aangifte. Hierbij hoeven geen facturen en hoedanigheidsverklaringen meer te worden overlegd. Bij een teruggaafverzoek via de nieuwe procedure moet men ook rekening houden met een aantal aandachtspunten. Het is goed om deze wijziging mee te nemen als de organisatie wordt aangepast aan de nieuwe wetgeving omtrent de plaats van dienst 2010. ■